

בית המריבה ברחוב וולך
300 מיליון שקלים

שמענו צעקות מהבית, אבל לא היה טעם לנסות לגשת, כי יונה לא נתנה להיכנס. לא עלה על דעתי לקרוא למיטרה, כי אפשר היה לפרש את הצעקות הללו כסתם צעקות רגילות בשעת מריבה. כשניסיתי להתערב, יונה הייתה צועקת: «בן-דונה, תצא מפה!» פעם באה קרובת-מישפחה צעירה לבקר את אסתר, ויונה צעקה עליה: «באת לקחת את הירושה? תעופי מפה! היתה ליונה, לדעתי, תאוונה בלתי-נידן לית לכסף ולרכוש. נאמר לי בפירוש, מפי יודע-דבר, שיונה נהגה להוציא כספים שהיו שייכים לאמה. היה ניגוד עצום בין יונה וולך, המשוררת הידועה שאת שיריה מלמדים באוניברסיטה, לבין יונה, הבנאדם שאני מכיר. אני לא הצלחתי להבין את שיריה, ושמחתי פעם לקרוא מבקרת סיפורות שטענה ששיריה של יונה אינם מובנים, והם, בעצם, שטויות. זה נתן חיזוק להרגשה שלי ביחס לשיריה, כי היו לי ספקות — אולי בכל זאת יש בה משהו, שאני עם הכלים שלי, לא יכול להבין? בעצם, מצאתי יופי וחן בכמה משיריה. ככל זאת, ולמרות הכל, היתה בה איזו גרדי-לה».

אמנון מוסיף: «יובל לא היה החבר הצעיר הראשון של יונה. היא גידלה הבה ילדים. אמה שלה אמרה פעם שהיא מחליפה אותם כמו גרביים.» אחת השכונות, צביה, בעלת המכולת השכונתית, מספרת: «הרבה בחורים צעירים היו באים למכולת, לוקחים סגריות ורושמים עליהם שונן יונה. כל פעם היה בא ילדון אחר...» נירה מגדירה את אמה כמלאך. «אני לא מבינה איך היא יכלה לסבול כל כך», היא אומרת, «היא תמיד נהגה לומר: לא צריך לעשות שום דבר, יונה עוד תשתנה!» קשה לאנשים להאמין שהיא היתה קורבן להתעללות קשה כזאת. אנשים חושבים שדברים כאלה רואים רק כטרטים איטלקיים.»

יונה וולך (בת 14) ואמה
להרביץ לה כשהיתה קטנה

עשה, שמעתי מאמי שיונה רוצה את כספיההגמולים, שהגיעו עליהם אמי, כדי לקנות ליובל מכונת חרשה.

אני לא מבינה את יובל. הגיוני בעיניי שירצה לקחת לעצמו כמה מדרות, כמה חפצים מהבית. אבל לדרוש את הבית כולו? את הבית שאבי בנה במורדיו ואמי חייתה בו כל חייה?

לזכותו ייאמר, שהוא לא עזב את יונה כאשר חלתה. אבל למה הוא הופך את העניין לביונסט בסדר, הוא עבד קשה. חי עם הבחורה, נהנה חלק מה זמן, טרד חלק מהזמן, אבל מה פיתאום מגיע לו הכל?

בראינות האחרונות שלה בעיתונים יונה השמיצה אותי. כאב לי שאף עיתונאי לא פנה אליי לבקש תגובה. יוני נמרי אמר לי: «עשו מכם מיפלצות, אנשים אלימים, ואתם דווקא נחמדים!» מאור לא נוח לי המצב הזה. יש לי בירושים ילד בן 12, שאחיותי מטפלות בו. אני מצפה כבר שהעניין ייגמר בבית-המישפט. אנחנו חייבים להפגין נוכחות בבית הזה, יש לנו הרבה מה להפסיד אם לא נהיה כאן. אני לא שונאת את יונה. אהבתי אותה. היא היתה נוראה, אבל היתה גם טובה. היא אמרה פעם לחברה: «אני כל-יך אהבת את יונה, היא כל-יך טובה. חבל שלא היינו יותר יחד.» כאשר נודע לי שחלתה, כאב לי מאוד. בכיתי. אבל הן הורעה שלה, שלא אבוא להלוויה שלה, הוציאה אותי מההלם. מיתנה את האבל עליה.

יונה ביקשה להיקבר בחלקה רחוקה מקיברה של אמי. כדי למנוע ממני — כך היא אמרה לידידה משותפת שלנו — לעבור ליד קיברה, כאשר אבוא לקיברה של אמי.

יובל חושב שהבית שלו, כי בידיו הוצואה הקודמת של אמי. כנראה שהוא לא יודע על הוצואה מלפני המש שנים. כאשר אמי ראתה איך יונה מייחסת אליו, כיצד היא מגרשת אותי מהבית, היא הומינה שתי עורכת-דין מטעם משרד-הביטחון ועשתה צוואה חדשה. יונה התבקשה אז לעזוב את החדר, כדי שלא תתערב. בצוואה זו נאמר שאמי מורשה הכל לשתינו, לפי חוקי-הירושה, וזה אומר שיש לחלק בין שתינו

אמי בכתה באזוני, הודתה שיונה מכה אותה.

אמי היתה צריכה לקבל תרופות, בגלל מחלת-הפרקינסון שלה, אבל יום אחד יונה החליטה שהיא תהיה הרופאה שלה. יונה מנעה ממנה לקחת את התרופות. נתנה לה רק גלולות ויטמינים והחליטה שהיא תהיה טיבעונית. פעם מצאתי את אמי אוכלת דייסת-בורגול, כשהחלתה אוכל איתה מאותה הצלחת. כעיקבות הטיפול הזה נהייתה אמי רוה כמו מקל.

לילה אחד הוציקו אותנו. מצאנו את אמה נושמת בקושי, מחרחרת. השכנים קראו לאמבולנס. יונה ניסתה למנוע בעדנו מלקחתה לבית-חולים, ולא הצליחה. בבית-החולים שאלו מה קרה לאמא, ויונה אמרה שהיא נפלה מה מיטה. אחת האחיות אמרה לי שהיכו את אמא מכות-רצח, והיא כולה מטר נפת.

במיקרה אחר קראו לי לבית-חולים, ומצאתי שם את אמי עם כוויות אינמות ככל גופה. יונה אמרה שהיא נכנסה לאמבטיה ופתחה בטעות את ברז המים החמים. קשה היה לי לקבל את ההסבר הזה, כי אמא לא היתה אז במצב שבו יכלה להיכנס לבד לאמבטיה.

לפני שש שנים עשינו טעות — אמרנו לאמא לתת ליונה זכות-החתימה על הכספים שלה בכנק. מאז יונה ניצלה את זה לרעה. פעם רצתה אמי לתת מתנה לאחד מילדיה, והיא הוציאה

הממושקפת, בעלת ההופעה השמרנית והמרובעת.

«אין לי שום הבנה בשירה», היא אומרת. «רק בומן האחרון, מאז שיונה הפיעה בטלוויזיה, התחלתי להתעניין בשירים שלה. גיליתי שיש לה כמה שירים די יפים, אבל האחרים, הגסים, מצחיקים אותי: שירי זימה ומין, שורות כמו, לשכב עם אלוהים!» לפי השירים האלה, צדקה מרים תעסה-גלור כאשר קראה ליונה בהמה מיוחמת.»

מענתה של נירה, הבית שייך לה. היתה צוואה ישנה של אמי, שבה נכתב שהרכוש מתחלק חצי-חצי ביני לבין יונה. הבית הוא של יונה, וחצי המיגרש, כלי הבית, שלי. לפני חמש שנים אמי כתבה צוואה חדשה, לפיה הכל מתחלק חצי-חצי ביני לבין יונה, לפי חוקי-הירושה.

«מלבד זאת, יש לי מיסמך מהטאבו, הנקרא נסה, לפיו המיגרש מתחלק לשלושה חלקים שווים: לאמי, ליונה ולי. יובל והוריו ביקשו מעורר-הדין שלהם להוציא נגרנו צרפניו מהבית. הוא ניסה, אבל לא הצליח.»

המשיבה נירה: יונה היתה ילדה טובה, נהדרת, מתוקה. כמעט שלא רכנו. המריבות הן

יונה וולך (למעלה) עם נירה (1958)
סרטן מרפא סכיזופרניה

מתחת לכרית צ'ק מקומט בשבילו. אמרה: «קחי ותחביאי את זה, שיונה לא תרע.» בהודמנות אחרת אמרה לי: «יונה איימה שהיא תרצח אותי אם אתן לכס כסף. קחו אותי אליכם, אני פוחדת להיות כאן!» לקחנו אותה לירושלים, טיפלנו בה, והיא התאוששה. יונה התי-לוננה שחטפו לה את אמא'.

יום אחד יונה דיברה איתה בטלפון, ופיתאום אמא אמרה שהיא רוצה לחזור הביתה. אני לא יודעת למה. אולי יונה איימה שהיא תתאכר אם אמא לא תחזור? אני חושבת שיונה פחדה שאם אמא תהיה אצלי, היא תשנה את צוואתה. יונה לא רצתה שאמא תצא מהשפעתה.

עשו מכם מיפלצות

אחרי שאמא חלתה, יונה רצתה שאחאחם שאני מותרת לטובתה על הירושה. אמרה שזה מגיע לה, כי היא מטפלת באמא. סירבתי. היא קיללה אותי, קראה לי זונה, אמרה שלא תדבר איתי עוד לעולם. זאת היתה הפעם האחרונה שדיברתי איתה. כאשר חלתה, היא לא הסכימה שאבוא לבקר אותה בבית-חולים. היא אמרה לידידה משותפת שלנו שאם אבוא, היא תרוק עליי כל חפץ שיהיה לידיה.

כסופו של דבר העברנו את אמא לבית-אבות, והכספים ממישרד-הביטחון הועברו ישירות לשם. זה לא מצא חן בעיני יונה, והיא ניסתה להחזיר את אמא הביתה. מנעתי את זה, בעזרת צו של בית-המשפט. הטענה של יונה היתה שבית-האבות אינו מספיק מוכבד. למי

חילו רק אחרי שאמי חלתה. עם כל השיגעונות של יונה, היו תקופות ש-היינו ממש ביחסים טובים. היא אהבה מאוד את ילדי.

מגיל 17 היא נעשתה מווררה. לפני 13 שנה היא היתה מאושפזת במשך חצי שנה בטלביה, ירושלים. הרופאים אמרו שהיא סכיזופרנית. לאמי נאמר שצריך לקבלה כמות שהיא. שהיא לא תבטיח מהמחלה, אבל אחות קופת-חולים, שהיכירה את יונה אמרה לי ש'כאשר חולה סכיזופרניה לוקה במחלה נוספת, כמו סרטן, במיקרה של יונה, הסרטן מתגבר על הסכיזופרניה. לפי דיעה זו, נראה שיונה כן הבריאה מהסכיזופרניה כאשר חלתה בסרטן, ונהייתה די אנושית.

יחסה אל אמי, לעיתים, היה מחרדי. היא היתה מכה אותה, משאירה אותה לשכב על היציפה, ממש מתעללת בה. אחר-כך, סיפרה לי אמי, יונה היתה מתנצלת על כך, מלטפת אותה. «אחרי זה היא היתה טובה אליי», נהגה אמי לומר.

פעם מצאו השכנים את אמי קשורה למיטה, וצילצלו אלינו לירושלים. באנו מצאנו דלת נעולה, ואמנון נכנס דרך החלון. רגל אחת של אמי היתה ממש נפוחה מהקשורה. אמי סירבה להודות מה יונה עשתה לה. היתה ביניהן תלות מווררה, חולנית ממש. הרופא שטיפל באמא הגדיר את יונה כאגרסיבית. רצינו להוציא את אמא מהבית, לבית-אבות, אבל יונה אמרה רק על גופתי המתה: רופאה אחת סיפ-רה לי שמצאה סימנים כחולים, כתר-צאה ממכות, על גופה של אמי. פעם

„אני לא מתגונן!“

יובל ריבילין בן 25¹ אומר שהוא מעדיף, בשלב זה, שלא להגיב. «היינו יחד כמעט ארבע שנים», הוא אומר. «לא משנה לי מה יגידו. בעצם, כן משנה לי, אבל אני לא רוצה להתגונן. אין לי שום סיבה לעשות זאת. אם יגידו לא להתקרב לקבר של יונה, זה היה רק מפני שיונה רצתה בכך, ואני רציתי לכבד את רצונה.»

«לא אמרתי שלא מגיע לגירה כלום. ידוע לי שמגיע לה חלק. גם לי מגיע חלק, ובית-המשפט יחליט על כך.»

ידידים של יונה סיפרו הצבוע:

יובל טיפל ביונה בצורה יוצאת-דופן. כשהכירו זה את זה, והתחילה פרשת-האהבה ביניהם, היא היתה עדיין בריאה. כעבור שנה חלתה. שלוש שנים הוא טיפל בה. לקח אותה להקדנות בבית-חולים. החזירה הביתה, ישב לידה שעות על שעות. כאשר הקיאה, ניגב אותה וניקה אחריה.

בתחילת הרומן אנשים ראו בו ילד, הבא לחסות בצילה של משוררת ידועה. אבל אחרי שלוש השנים הקשות חיחד אף אחד כבר לא העלה מחשבה כזאת. כולם ידעו שמדובר כאן באהבה אמיתית, משני הצדדים. או בסוף חיה סירבה יונה לעשות צוואה ממשית, מתוך איזה פחד, או אמונה טפלה, שאם היא תעשה זאת, היא תמות מייד. אבל לכל חברה הקרובים היה ברור שהאיש היחיד שיונה היתה רוצה להעביר לו כל מה שיש לה הוא יובל. זה היה ידוע גם לעורך-הדין של יונה, ואומנם, שלושה ימים לפני מותה, כאשר כבר היה ברור לה שהיא עומדת למות, כתבה על פתק שרצונה ידוע לעורך-הדין שלה, ולעורר שתי חברות שלה. אחת מהן היא הבימאית מירי מגנוס.